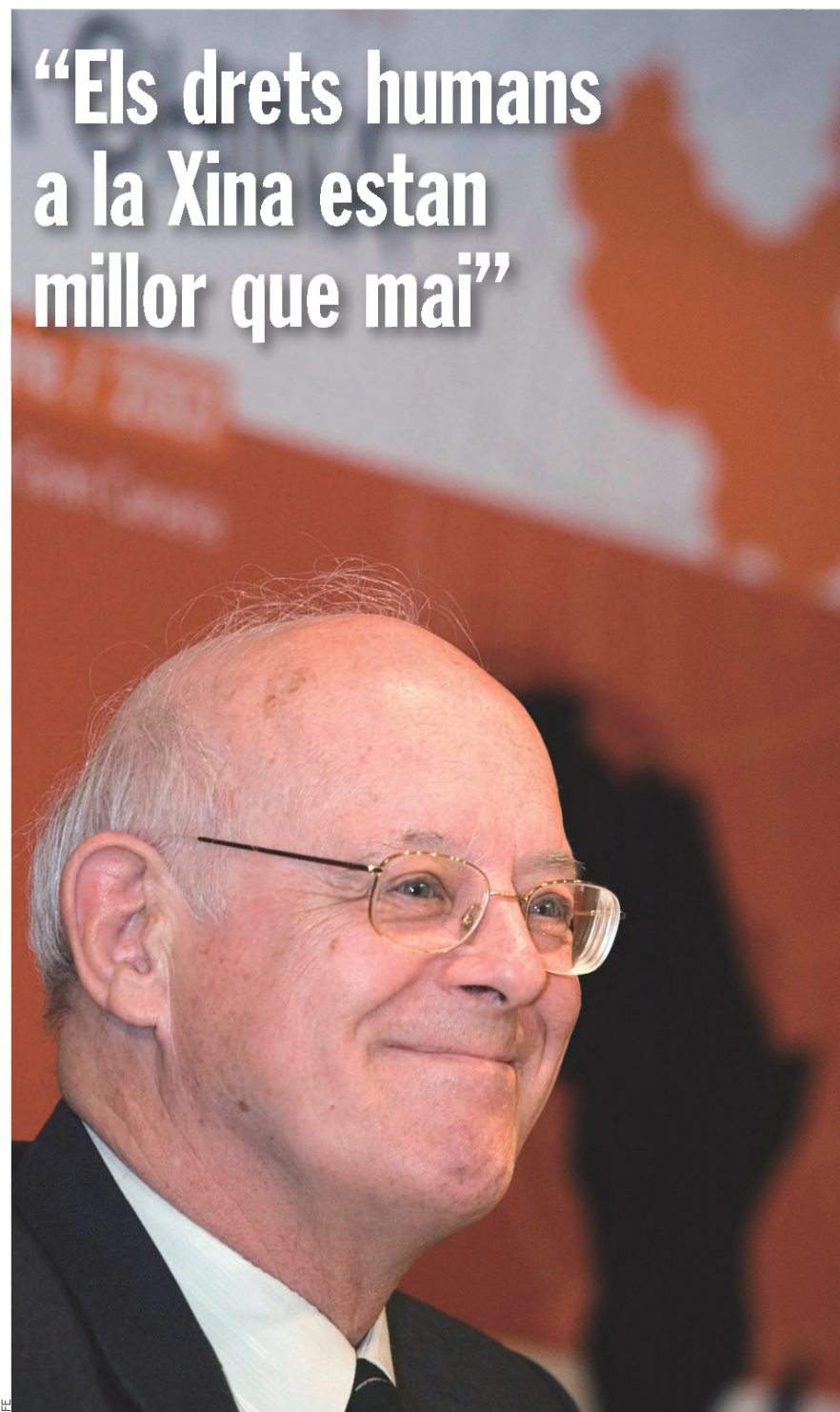

Eugeni Bregolat (la Seu d'Urgell, 1943) fou ambaixador espanyol a la Xina del 1987 al 1991, quan hi hagué la revolta de Tiananmen, i del 1999 al 2003. Tot i que actualment és ambaixador a Andorra, el 2007 va publicar 'La Segunda Revolución China', on recull el seu gran coneixement sobre el gegant asiàtic.

La repressió infligida al Tibet, arran de la revolta del mes de març, ha tornat a posar sobre la taula que la Xina, en rebre els Jocs Olímpics, es va comprometre a millorar la situació dels drets humans. Creieu que ho ha fet?

—A occident hi ha un desconeixement enorme sobre què passa en matèria de drets humans a la Xina. L'exprimer ministre xinès Zhu Rongji deia, fa uns quants anys, que la Xina tenia un llarg camí a recórrer en matèria de drets humans, però afirmava que mai no havien estat tan bé com ara. I això és així: des de l'inici dels canvis, fa trenta anys, el país ha fet grans progressos en matèria de drets humans.

—**Com ara quins?**

—Per començar, el concepte de drets humans s'ha introduït a la Constitució, on també s'ha inclòs el concepte d'estat de dret per una raó ben senzilla: els dirigents xinesos van arribar a la conclusió que sense seguretat jurídica l'economia de mercat no funcionaria.

—**Però la introducció d'aquest concepte a la constitució, quines millores reals ha aportat?**

—Aquests darrers anys han sorgit els codis civil i penal, centenars de noves lleis, com la d'enjudiciament criminal, que ha introduït la presumpció d'innocència. És a dir, fins que aquella llei no es va aprovar ara fa dotze anys, un ciutadà de la Xina que s'asseia davant d'un tribunal era directament considerat culpable. Avui és presumptament innocent. Per als occidentals això és elemental, perquè venim del dret romà i tenim una tradició jurídica molt forta, però la Xina surt d'una edat mitjana molt llarga. Que s'hagi passat de la presumpció de culpabilitat a la d'innocència és un canvi com de la nit al dia.

—**El poder judicial a la Xina, però, és independent?**

—Amb la creació de l'estat de dret no solament s'ha legislat molt, sinó que s'ha avançat a poc a poc cap a la consecució d'un poder judicial independent. S'ha creat una carrera judicial per oposició, de manera que avui els jutges, almenys una bona part, no són addictes al partit comunista, sinó que passen uns exàmens, fan oposicions i hi ha un sistema d'incompatibilitats. Un altre avenç, adoptat l'1 de gener d'enguany, és que totes les penes de mort són revisades pel Tribunal Suprem de la Xina. La pena capital s'hi manté —com a molts països, val a dir-ho—, però les coses van canviant.

—En l'àmbit privat és on hi ha hagut més avenços?

—S'ha reconegut la propietat privada després de diversos canvis constitucionals i, finalment, l'any passat es va aprovar una llei específica. A més a més, avui es permet que els empresaris privats, que són veritables capitalistes, siguin membres del que encara s'anomena Partit Comunista de la Xina. Tot això significa uns canvis fantàstics.

—Però vist des d'occident, no sembla que hi hagi gaire més llibertat, fora d'una minoria privilegiada...

—Comparat amb fa trenta anys, avui els ciutadans de la Xina poden fer un seguit de coses que abans no podien fer. Els marges de llibertat individual són molt més grans. Actualment els xinesos poden decidir on anar a viure i treballar perquè, tot i que hi ha un permís de residència que regula que qui viu al camp no pot anar a la ciutat, avui aquest punt és molt flexibilitzat. De fet, aquests darrers trenta anys, entre 150 milions i 200 milions de persones han passat del camp a la ciutat, cosa que ha estat la migració més important de la història, i es calcula que els vint anys o trenta vinents faran aquest trànsit 150 milions o 200 milions de persones més. D'una altra banda, els xinesos actualment poden crear empreses i utilitzar com vulguin el capital acumulat; poden decidir on estudien els fills i, si tenen diners, els envien a l'estranger. També poden fer turisme, viatjar i sortir del país, cosa que no podien fer abans.

—Però, malgrat tot això que dieu, moltes organitzacions a favor dels

drets humans continuen denunciant la situació...

—Si compares el país amb la situació d'un d'occidental, com podria ser Espanya o qualsevol altre d'uropeu, la Xina va molt endarrerida. Però si fas la comparació amb la Xina de fa trenta anys, la d'avui està molt avançada. És a dir, pots veure l'ampolla mig buida o mig plena segons si fas la comparació amb els estàndards dels països occidentals o la situació del país tres dècades enrere. Avui la Xina es troba a mig camí i encara queda molt a fer en matèria de drets humans, però el que és veritat és que avui aquests drets estan millor que mai.

—L'evolució econòmica és la causa d'aquests canvis?

—Sí, els canvis econòmics comporten aquesta evolució social i mental. Ara a la Xina hi ha, per exemple, una classe mitjana molt important, de fins a 200 milions de persones, que viuen bàsicament a les grans ciutats costaneres. És una classe social que creix

“Ara a la Xina hi ha una classe mitjana molt important, d'uns 200 milions de persones. Aquesta gent és propietària del pis on viu i de l'empresa on treballa”

cada dia i aquesta gent és propietària del pis on viu i de l'empresa on treballa; tot plegat, molt diferent de la Xina de Mao, on l'estat era el propietari de tot. Doncs bé, ara aquesta gent exigeix coses noves a l'estat. Fa una colla d'anys era impensable que un particular pogués anar a un tribunal civil amb una demanda contra l'estat. Avui aquestes demandes són possibles, n'hi ha moltes i un 40 % de casos els guanyen els particulars contra l'estat.

—La situació de censura que pateix la premsa i internet també provoca més d'alguna queixa des d'occident. Han canviat les coses, en aquest àmbit?

—A la Xina de Mao tots els diaris eren propietat de l'estat i les persones que hi escrivien, funcionaris públics. Ara n'hi ha moltíssims més, de mitjans. Si abans n'hi havia 200, avui n'hi ha més de 3.000, centenars de

televvisions i milers de ràdios. La majoria de mitjans àudio-visuals s'han d'autofinançar i això vol dir que necessiten vendre; i es venen quan diuen coses interessants, que són les que no agraden als de dalt. És evident que hi ha censura, a la Xina, però no és igual que n'hi hagi amb mitjans majoritàriament autofinançats que tots propietat de l'estat i que hi treballin funcionaris. Avui a la Xina els mitjans temptegen constantment els límits de la censura.

—I creieu que tenen futur, aquests mitjans?

—El poder s'ha adonat que la llibertat de premsa és útil per a lluitar contra la corrupció, un problema molt greu contra el qual el partit fa tot el que pot perquè sap que és molt perillós. No pots tenir un desenvolupament econòmic en un país en què el PIB es multiplica per deu durant tres dècades sense que la societat salti, perquè canvien les classes socials, les mentalitats i les actituds. És clar que la Xina no és una

democràcia, però avui és un país molt més ric, molt més informat i molt més plural que el de trenta anys enrere.

—Tornant als drets humans, creieu que s'hauria de demanar als empresaris europeus que fan negoci a la Xina que fessin més pressió perquè hi hagués una millora en aquest sentit?

—A la Xina hi va haver reformes pel que fa a legislació laboral amb la introducció de millores per als treballadors xinesos. Doncs bé, van ser precisament els empresaris occidentals els qui es van manifestar més contraris a aquests canvis.

—Així doncs, a vegades les reivindicacions del món occidental poden semblar una mica hipòcrites...

—La gent reivindica fins que li toquen la butxaca.

Joan Antoni Guerrero